

Tarpinstitucinis pasitarimas: Lietuva 2050 vizija

2023 m. sausio 10 d.

LIETUVOS
RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖ

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Strata

**Vilniaus
universitetas**

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa

Projekto ir proceso
apžvalga

Projekto informacija

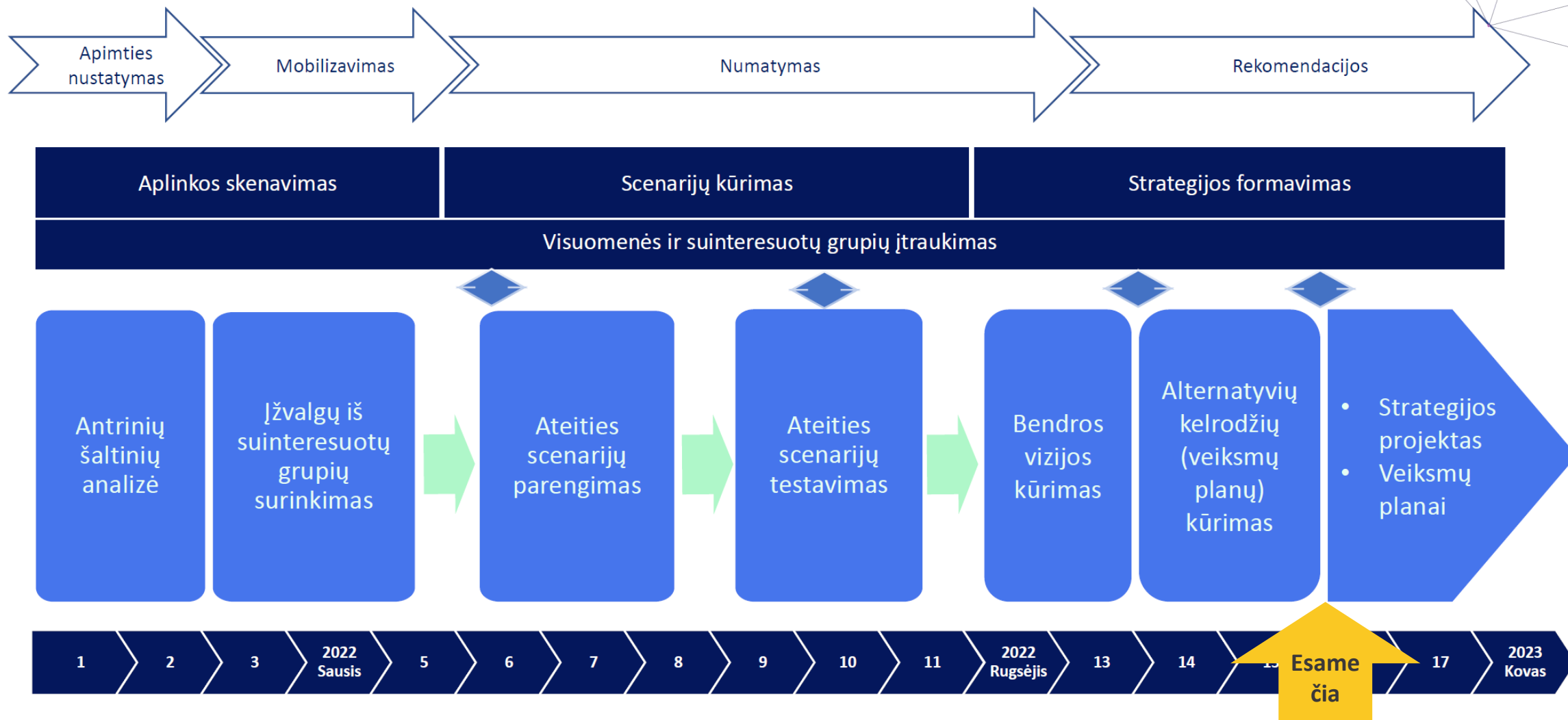
Valstybės pažangos strategija – ilgesnės negu 20 metų trukmės dokumentas, kuriame nustatoma valstybės pažangos **vizija**, jai įgyvendinti reikalingos valstybės vystymosi **kryptys** ir poveikio rodikliai, rodantys siekiamus socialinės, ekonominės ir aplinkos būklės pokyčius šalies mastu.

„Lietuva 2050“ yra:

- Vyriausybės įpareigojimas pagal Strateginio valdymo įstatymą (pateikti Seimui svarstyti iki 2023 m. kovo 10 d.).
- XVIII-osios Vyriausybės įsipareigojimas pagal Vyriausybės programos įgyvendinimo planą.
- Vienas iš 13 Ministrės Pirmininkės strateginių projektų portfelio darbų.

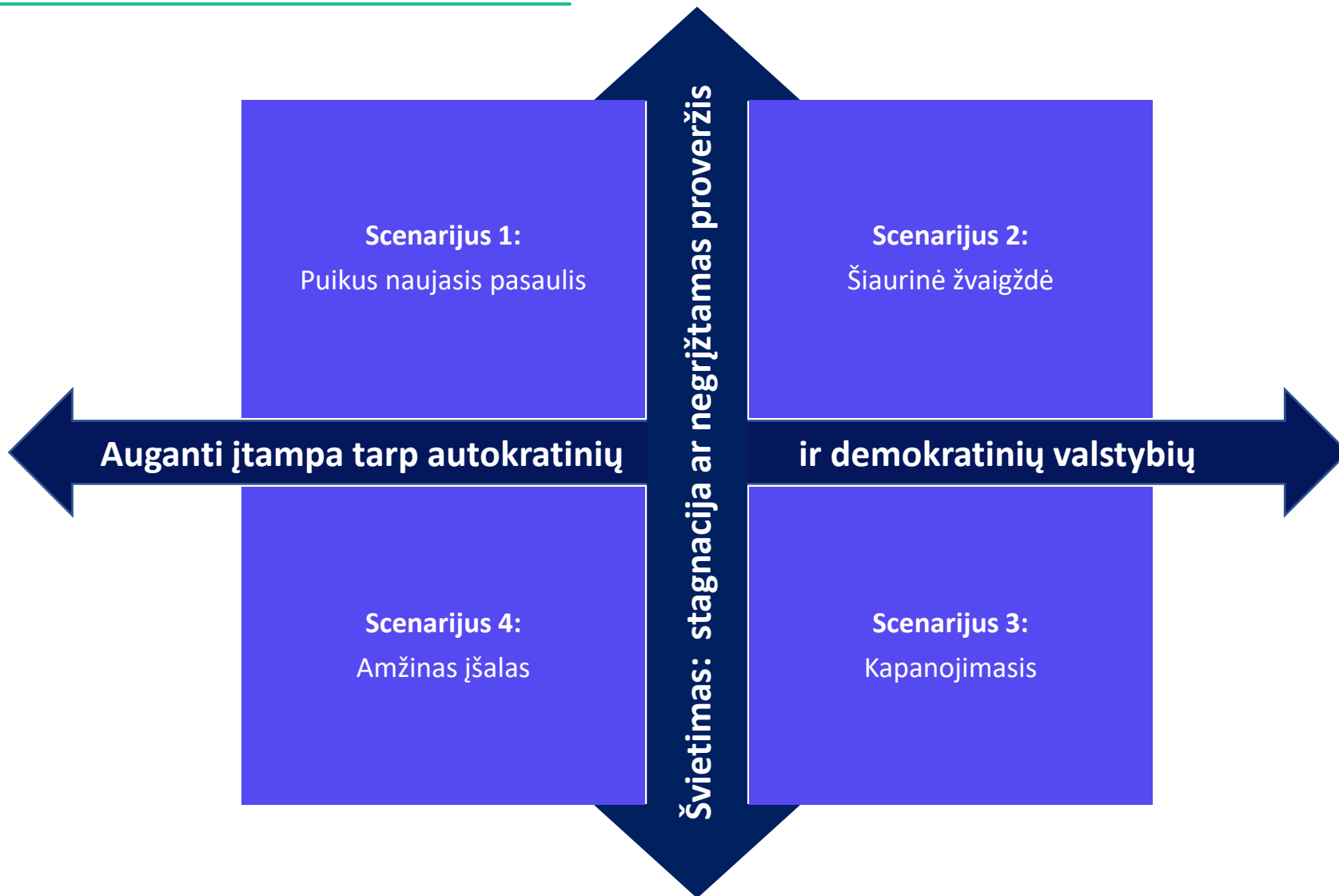

Proceso schema

Lietuvos ateities scenarijų projektas

Scenarijų konstravimas

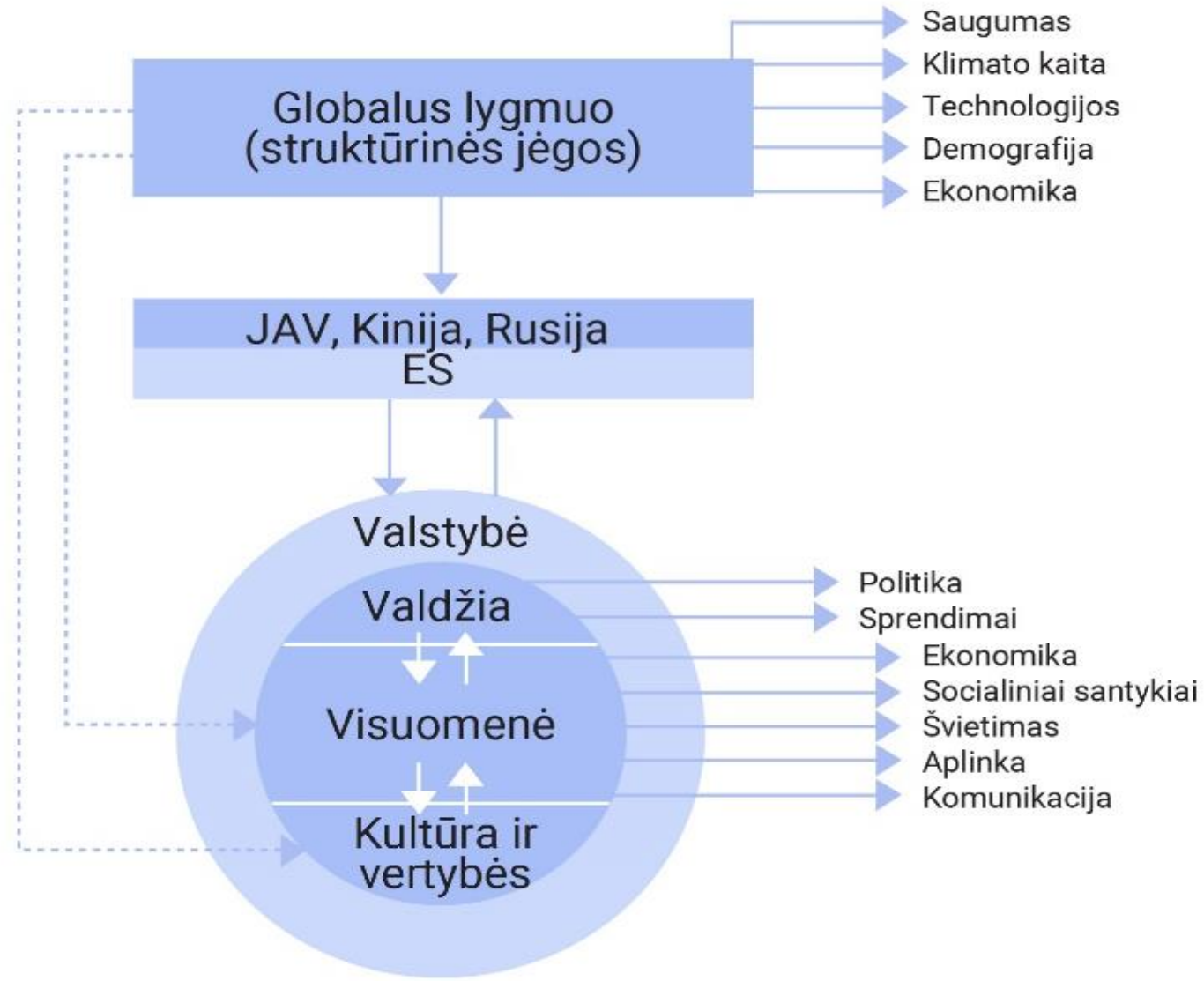
Pagrindinės alternatyvių scenarijų idėjos

Scenarijus 1	Scenarijus 2	Scenarijus 3	Scenarijus 4
Scenarijuje vaizduojama ateitis, kuri susiformuotų, jei „naujojo Šaltojo karo“ būsena priverstų Lietuvą itin daug dėmesio skirti šalies saugumui bei stabilumui ir siektų šių tikslų demokratijos suvaržymų sąskaita.	Scenarijuje klesti atstovaujamosios demokratijos institucijos ir tiesioginės demokratijos formos, užtikrintas teisės viršenybės principo laikymasis bei švietimo, mokslo, technologijų ir inovacijų proveržis.	Scenarijus aptaria ateitį, kurioje Lietuva nesugeba mobilizuoti valios ir resursų pažangai pasiekti ar ateities iššūkiams suvaldyti, nepaisant sąlyginai palankios tarptautinės aplinkos.	Scenarijus vaizduoja, kas lauktų Lietuvos, jei Vakarų demokratijų konkurencija su autokratinėmis valstybėmis susiklostytų itin nepalankiai ir baigtųsi taisyklėmis ir normomis grįstos tarptautinės tvarkos erozija.
Pagrindinė scenarijaus idėja: valstybės saugumas ir stabilumas siejamas su švietimo, mokslo ir technologijų proveržiu, kurį nepaisant demokratinės ir vertybinių normų įgyvendina kompetentinga technokratinė valdžia.	Pagrindinė scenarijaus idėja: valstybėje ieškoma balanso ir dermės visur kur: tarp technologijų ir gamtos, tarp sprendimų priėmėjų ir visuomenės, tarp individualizmo ir bendruomeniškumo, kuris atsiremia į nuolatinius (mikro-)konfliktus ir nuolatinės optimalaus sprendimo, konsensuso paieškas.	Pagrindinė scenarijaus idėja: nekonkurencinga, nepasitikinti savimi ir negebanti formuoti ir įgyvendinti ilgalaikių tikslų, Lietuva vis dar kažką vejasi – ir vis dar bergždžiai.	Pagrindinė scenarijaus idėja: vardan išlikimo, <i>de facto</i> suvaržytas Lietuvos valstybingumas, o, vardan stabilumo – suvaržyta visuomenė.

Orientacinis scenarijus ir „Lietuva 2050“ vizija

Orientaciniame – „Šiaurinės žvaigždės“ – scenarijuje numatoma ne vien palanki tarptautinė aplinka, bet ir **reikšmingi vertybiniai pokyčiai** Lietuvos visuomenėje.

Vizijos ir ambicijų formavimas:
Procesas ir pirminis projektas

Projekto vystymo etapai

1. Pirminio pasiūlymo suformavimas

Duomenų rinkimas ir analizė:

Surinktos 383 ambicijos iš bendrakūrėjų, piliečių ir ekspertų

Surinkta apie 50 pasiūlymų vizijai

STRATA pateiktas **pirminis pasiūlymas** dirbtuvėms dėl Lietuvos ateities vizijos ir strateginių ambicijų (2022.10.21)

Pirminis pasiūlymas struktūruotas pagal ateities iššūkius, scenarijų įžvalgas

Projekto vystymo etapai

2. Darbas su alternatyviais rinkiniais

2022.10.21 dirbtuvių metu bendrakūrėjai, ekspertai ir VPT nariai išgrynino 5 vizijos ir ambicijų paketus

STRATA parengė **atnaujintą pasiūlymą**, kurį sudaro 2 ambicijų paketų ir 5 vizijų alternatyvos VPT KG posėdžiui (2022.11.07)

Išryškėję klausimai: sisteminė ar veikėjo prieiga?
Socialinė, švietimo, sveikatos ambicija?

Projekto vystymo etapai

3. Rekomendacijos VPT pasirinkimas

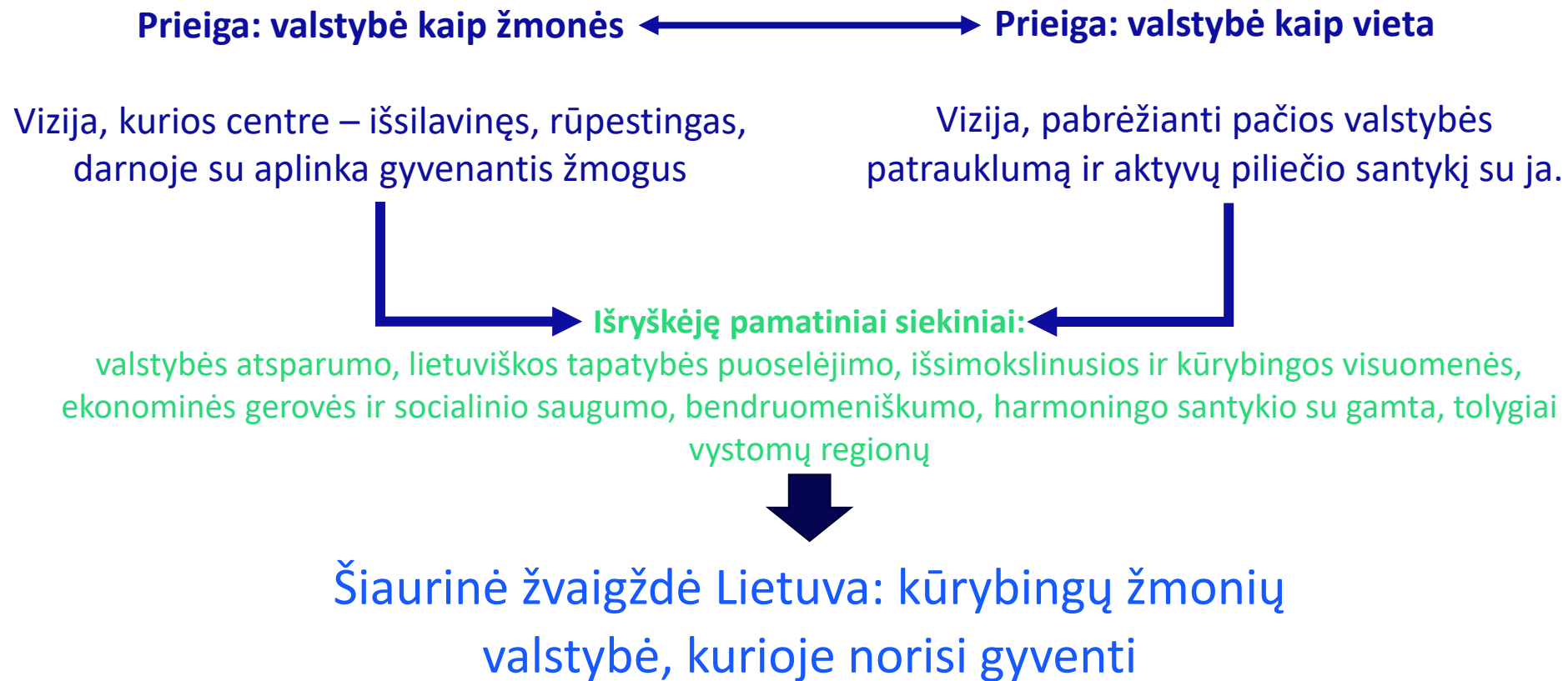
VPT KG posėdyje (2022.11.07) rekomenduota veikėjo perspektyva, aptarti kriterijai vizijos ir ambicijų pasirinkimui

STRATA parengė **atnaujintą pasiūlymą**, kurį sudaro 2 vizijos prieigos ir 2 ambicijų paketo alternatyvos, VPT KG posėdžiui (2022.11.14)

VPT KG pateikė savo rekomendaciją, ji pristatyta bendrakūrėjams (2022.11.16)

Vizijos formuluotės pasirinkimas

Strateginių ambicijos rinkinio sandara

Šiaurinė žvaigždė Lietuva: kūrybingų žmonių valstybė, kurioje norisi gyventi				
Demokratinės kultūros ir valdysenos kryptis	Švietimo ir socialinės politikos kryptis	Ekonominio proveržio kryptis	Tarptautinės politikos kryptis	Infrastruktūros / gyvenimo aplinkos kryptis
Piliečių kuriama demokratija, kur valstybės valdymas – atviras, pasitikėjimu grįstas, sutelkiantis bendriems tikslams	Ateičiai pasirengęs, atsparus ir laisvas žmogus, gyvenantis bendruomenėje, kuriai rūpi	Lietuvos mokslas, menas, verslas tvariai kuria aukštą vertę pasauliui	Atspari ir konstruktyvi globalios politikos veikėja, kartu su partnerėmis kurianti demokratinėmis vertybėmis grįstą tarptautinę tvarką	Sujungta šalis, subalansuotai vystomi miestai ir regionai
Horizontalusis principas: Savo ir planetos gamtinės aplinkos tausojimas ir puoselėjimas ateities kartoms				
Horizontalusis principas: Technologijų ir inovacijų plėtra ir taikymas visuomenės iššūkiams spręsti				
Vizijos pamatas: Kultūra – mūsų tapatybės pagrindas, autentiška gyvenimo refleksija ir prasmų apykaita				

Strateginių ambicijų turinio plėtotės

- ❖ **Piliečių kuriama demokratija, kur valstybės valdymas – atviras, pasitikėjimu grįstas, sutelkiantis bendriems tikslams**
 - Pasitikėjimo stiprinimas per atvirumą, pagarbą įvairovei
 - Strategiška ir efektyvi valdžia
 - Bendruomenę vienijanti ir demokratiją stiprinanti kultūra
- ❖ **Sveikas, besimokantis ir kūrybingas žmogus, gyvenantis bendruomenėje, kuriai rūpi**
 - Ateičiai ir prasmingam gyvenimui pasirengusio asmens ugdymas(is)
 - Saugiam ir sveikam gyvenimui reikalingų aplinkos sąlygų plėtra
 - Demografinių iššūkių sprendimas ir dėmesys senjorams
- ❖ **Lietuvos talentai – mokslas, menas, verslas – tvariai kuria aukštą vertę pasauliui**
 - Aukšta kuriama vertė pasaulio rinkose
 - Atsakingos, socialiai ir ekologiškai tvarios ekonomikos plėtra
 - Įvairių profesijų ir talentų pripažinimas
- ❖ **Atspari ir konstruktyvi globalios politikos veikėja, kartu su partnerėmis puoselėjanti demokratinėmis vertybėmis grįstą tarptautinę tvarką**
 - Valstybės atsparumo globalių pokyčių atžvilgiu stiprinimas
 - Prisidedame prie demokratinėmis vertybėmis grįstos tarptautinės tvarkos vystymo
 - Visuomenės įtraukimas į užsienio politikos formavimą
- ❖ **Sujungta šalis, tolygiai vystomi miestai bei regionai**
 - Geras susisiekimas šalies viduje ir su pasauliu
 - Subalansuotai (darniai) vystomi miestai ir regionai

Horizontalūs principai

❖ Savo ir planetos aplinkos tausojimas ir puoselėjimas ateities kartoms

- Principas apima ne vien klimato kaitą, bet ir bioįvairovės saugojimą, ekosisteminio mąstymo svarbą, santykį su gamta ir planeta. Kartu, jis apima tiek saugojimo (tausojimo), tiek plėtros (puoselėjimo) darbotvarkę.
- Gamta plačiai pabrėžta kaip Lietuvos išskirtinumas ir kartinė lietuviškos tapatybės dalis.
- **Horizontalaus principo integravimas į strategines ambicijas:**
 - **Valdysenoje:** įtraukūs sprendimo priėmimo formatai, leidžiantys integruoti globalias, nacionalines ir vietines perspektyvas bei žinias, taip pat skirtingų kartų perspektyvas, dėl gamtinės aplinkos apsaugos
 - **Socialinėje srityje:** socialiai jautrus žaliojo perėjimo valdymas, gamtinės aplinkos poveikio individo ir bendruomenių sveikatai įvertinimas

❖ Technologijų ir inovacijų plėtra ir taikymas visuomenės iššūkiams spręsti

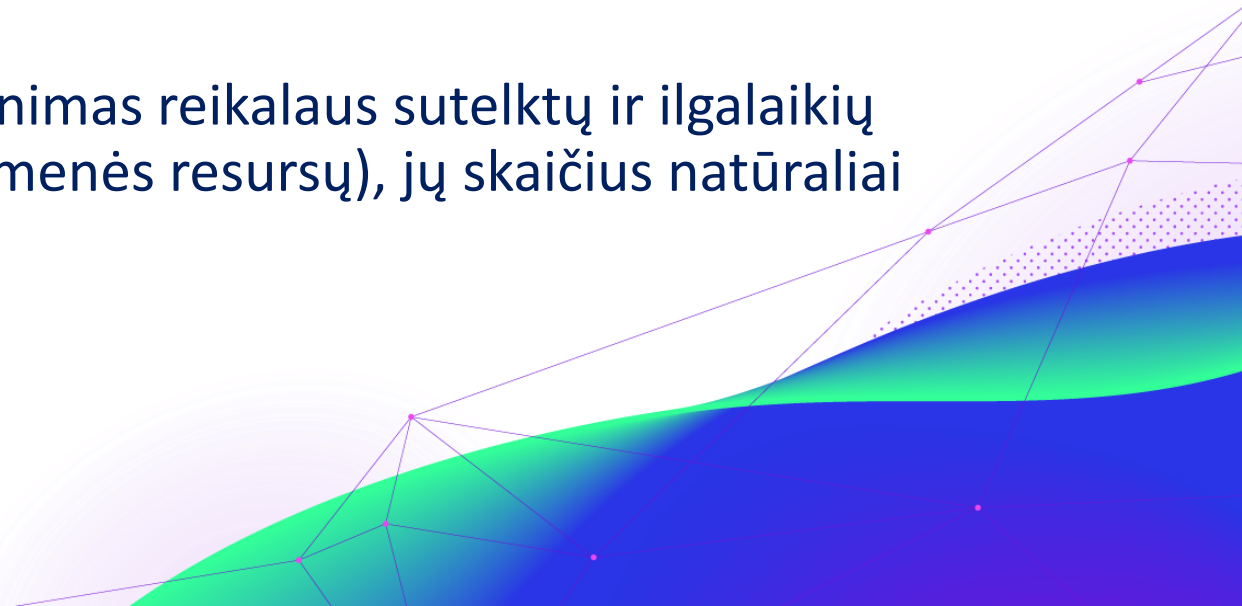
- „Technologijos“ ir „inovacijos“ suprantamos plačiai, ne vien per aukštųjų ar „kietųjų“ technologijų prizmę – pvz., taip pat ir socialinės inovacijos.
- Radikali technologinė transformacija paveiks visas gyvenimo sritis ir kurs tiek galimybes, tiek grėsmes. Sėkmingam galimybių realizavimui ir grėsmių valdymui reikės sisteminio, horizontalaus požiūrio.
- **Horizontalaus principo integravimas į strategines ambicijas:**
 - **Ekonomikoje:** Technologijų ir inovacijų diegimas siekiant ekonominės pažangos (MTEP ekosistemos plėtra). Ekonominių iššūkių, susijusių su technologine transformacija (pvz., darbo vietų automatizacija, neigiamas poveikis konkurencijai), valdymas
 - **Tarptautinėje politikoje:** Lietuvos įsitraukimas į globalių taisyklių ir normų dėl ateities technologijų plėtros ir taikymo kūrimo

Vizijos pamatas – kultūra

- ❖ Išsaugotas ir aktualizuotas Lietuvos kultūros paveldas
- ❖ Kūryba ir kultūros įvairovė
- ❖ Kasdienybės kultūra ir visuomenės vertybės

Vizijos ambicijų įgyvendinimo kelrodžiai

- Kiekvienai strateginei ambicijai yra rengiamas kelrodis, kuriame aptariamos galimos įgyvendinimo alternatyvos
- Kelrodžių rengime dalyvauja įvairių tematikų ekspertai, kurie parenkami pagal strategines ambicijas
- Įvykus dirbtuvėms, bus siekiama nustatyti prioritetines iniciatyvas – t.y. tokias, kurių realizavimas turės teigiamą poveikį daugiau nei vienai sričiai ir atvers tolesnes perspektyvas pažangai
- Kadangi šių prioritetinių iniciatyvų įgyvendinimas reikalaus sutelktų ir ilgalaikių pastangų (bei reikšmingų valstybės ir visuomenės resursų), jų skaičius natūraliai turėtų būti ribotas.

Dėkojame Jums už dalyvavimą, skirtą laiką ir išsakytas mintis

Iki pasimatymo kituose „Lietuva 2050“ renginiuose

LIETUVOS
RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖ

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

Strata

**Vilniaus
universitetas**

Kuriame
Lietuvos ateitį
2014–2020 metų
Europos Sąjungos
fondų investicijų
veiksmų programa